

Mangestænglet Kærlighedsgræs (*Eragrostis multicaulis*) – en overset neofyt under hastig spredning i Danmark

Af Peter Wind¹

Gennem de seneste knap 200 år har udbygningen af infrastrukturen på landjorden og den omsiggribende urbanisering i Danmark givet artsdiversiteten nye spredningsveje og etableringsmuligheder for såvel hjemmehørende som eksotiske arter. I denne artikel fokuseres alene på plantelivet.

Etableringen i 1847 og udbygningen af det danske jernbanenets betydningen for spredningen af flere plantearter ses tydeligt på udbredelseskort, hvilket Pedersen har dokumenteret i artiklen 'Planter, der tager toget' (Pedersen 1957-58). Det drejer om eksoterne Skive-Kamille (*Matricaria discoidea*), Liden Torskemund (*Chaenorhinum minus*), Klæbrig Brandbæger (*Senecio viscosus*), Canadisk Bakkestjerne (*Erigeron canadensis*) og Tag-Hejre (*Anisantha tectorum*) samt den hjemmehørende Skorem (*Corrigiola littoralis*). Pedersen gør i artiklen rede for den hastighed, hvormed de har spredt sig via jernbanenettet. At banenettet fortsat har betydning for spredning af nyttilkomne arter, er blevet dokumenteret af Christiansen (2024), der beskriver spredningen af Smalbladet Brandbæger (*Senecio inaequidens*) til stationsområdet i Kalundborg.

Smalbladet Brandbæger er også i hastig spredning langs det østjyske motorvejsnet fra grænsen til Tyskland i syd til Randers i nord (pers. obs., arter.dk). Vejnettet betyder for spredningen af andre planter

er velkendt ikke mindst som følge af vintersaltningen. Her nyder arter som Dansk Kokleare (*Cochlearia danica*) og Engelskgræs (*Armeria maritima*) godt af glatføresaltning især langs motorveje (Hartvig & Vestergaard 2015).

Opførelsen af byer og anden bymæssig bebyggelse har skabt nye voksesteder, som ikke findes i det åbne land. Det drejer sig blandt andet om murværk, støvsætninger, brolægning, bede, parker, byggetomter, ruderater og rensningsanlæg. Disse voksesteder er kendetegnet ved en høj grad af forstyrrelser og de højere temperaturer, der forekommer i byområder, men også med udfordringer som human slitage, pleje og brugen af herbicider. En egentlig gennemgang af de levestedsmæssige udfordringer, plantelivet har i de bymæssige miljøer, kan der læses mere om bl.a. i afsnittet 'de ruderale habitater' i Atlas Flora Danica, bind 1 (Hartvig og Vestergaard 2015), da dette emne ligger udenfor denne artikels fokus.

OPTAKT

På en indkøbstur medio august 2025 til Rønde Midtby bemærkede jeg mellem fliser og brosten ved Rønde rutebilterminal flere friske totter af et græs, jeg ikke umiddelbart kendte (Fig. 1). Det var blandt andet dens friskhed og intakte, ikke-udsprungne, rødilla spraglede småaks, der tiltrak sig min opmærksomhed. Levende materiale blev indsamlet og hjembragt til

nærmere undersøgelse for en artsbestemmelse.

METODER

Af diagnostiske karakterer fremhæves følgende: 1) Der er tale om et enårigt, rigtgrenet topgræs med trinde stængler og udspærrede blomsterstande. 2) En skedehinde, der er opløst i ledningsstreng på de blomstrende skud, og en kort, hindeagtige skedehinde på sideskud. 3) Bladpladerne er flade i fugtig tilstand og uden bådformede bladspidser. 4) De sammentrykte og kølede, stakløse småaks er flerblomstrede og med yderavner kortere end småakset (Fig. 2). Denne diagnose har bevirket, at jeg ved hjælp af Danmarks Græsser (Schou, Wind & Læggaard 2014) og Grasses of the British Isles (Cope & Gray 2009) har bestemt det indsamlede plantemateriale til Mangestænglet Kærlighedsgræs.

Kortlægning af forekomst i Rønde

For at danne mig et indtryk af bestandsstørrelsen i Rønde er udvalgte fortov og P-pladser blevet gennemvandret med henblik på at optælle antallet af individer.

Bestandsopgørelse

At opgøre størrelsen af Rønde-bestanden udviklede sig til at være et udfordrende arbejde. Som udgangspunkt burde det være muligt at tælle hver enkelt plante, når de kunne afgrænses som enlige skud eller forgrenede enkeltindivider fra et samlet

Summary

Eragrostis multicaulis is a non-native grass in Denmark, first recorded in 2012 at a treatment plant in Copenhagen. Fewer than 20 Danish records exist to date. A 2025 survey in Rønde (Jutland) documented an urban population of approximately 2000 individuals, primarily in asphalt cracks, paving joints, and other disturbed microsites. The scale of the occurrence indicates unnoticed establishment and local spread over several years. These

observations suggest that *E. multicaulis* may be under-recorded and more widespread in Danish urban environments than the current data imply. The survey do not reveal how the species has spread to the town of Rønde and why it seems to have spread so intensively during a rather short period of time.

Keywords: Mangestænglet Kærlighedsgræs, *Eragrostis multicaulis*, plantespredning, etablering

¹ Aarhus Universitet, Institut for Ecoscience, Bygning 1110, C.F. Møllers Allé 8, 8000 Aarhus C, pwi@ecos.au.dk.

Figur 1. Mangestænglet Kærlighedsgræs vokser mellem brosten og fortovsfliser på Rønde Busterminal. Foto: P. Wind, 29-08-2025.
Eragrostis multicaulis is growing on the sidewalk in Rønde.

Figur 2. Toppen af Mangestænglet Kærlighedsgræs. Rønde Skole. Foto: P. Wind, 02-09-2025.
The flowering top of E. multicaulis.

trævlerodssystem. Men når flere planter vokser tæt sammen, er det næppe muligt visuelt at identificere de enkelte individer (Fig. 3) med mindre, de blev adskilt ved optrækning, hvilket er tidskrævende og uhensigtsmæssigt. Når en plante er spiret og har slået rod på steder med stor slitage, bliver de slidt ned til nærmest uigenkendelighed, hvilket er tilfældet både mellem fliser og brosten på fortove og i revner i asfalten på cykelstier og kørebaner. På den type voksesteder valgte jeg at estimere antallet af enkeltindivider. Derfor er der formodentlig tale om et minimumsantal af individer.

Kortlægningen og bestandsopgørelsen blev foretaget henholdsvis den 2., 4. og 8. september 2025.

RESULTATER

Voksesteder i Rønde

I Rønde vokser Mangestænglet Kærlighedsgræs midt på fortove mellem fliser og brosten, i asfaltsprækker i rendestenene og i mellemrum mellem kantstenene samt i blomsterbede og ruderaer ved siden af fortove.

Jeg har registreret den på fortove omkring Rønde Busterminal, det nordlige fortov langs Hovedgaden fra busterminalen til busstoppestedet på nordsiden af Århusvej efter lyskrydset ved Nattergale/Strandvej og på stykket af Drosselvej ud for REMA 1000 samt på hjørnet af Ceresvej og Skolevej. Hertil kommer mindre bestand på østsiden af Nattergalevej, Vinkelvej og Skolevej mellem Vinkelvej og Nattergalevej. Især fortovet og nogle af stensætninger på P-pladsen ved Rønde Skole og det nord- og vestvendte fortov og asfaltsprækker (Fig. 3) i og ved kantstenen langs cykelstien på Moesbakken rummer store bestande.

Bestandsestimater

Ved de tre bestandsopgørelser blev der registreret 1.826 planter på de undersøgte strækninger i Rønde.

Registrerede fund i Danmark

Ifølge Atlas Flora Danica undersøgelsen (Hartvig & Vestergaard 2015) blev Mangestænglet Kærlighedsgræs fundet første gang i Danmark på en containerplads ved rensesanlægget i Valbyparken i København i 2012. Dens forekomst bliver betegnet som 'indslæbt, ikke bofast neofyt'. En neofyt er en art, der er kommet til landet i nyere tid. På artsportalen arter.dk er der i perioden 18. august 2023 til 28. august 2025 indberettet 16 fund af Mangestænglet Kærlighedsgræs (tabel 1). De fleste fund, nemlig 8, stammer fra Storkøbenhavn. Herudover er den rapporteret fra Helsingør, Nyborg, Odense, Ribe og Vejle. Hertil kommer så mit fund af arten i Rønede.

DISKUSSION

Den store mængde af planter af Mangestænglet Kærlighedsgræs, jeg har observeret i Rønede, viser, at den må have vokset upåagtet her i byen i flere år, da den umuligt i løbet af året 2025 kan have nået at sprede sig så kraftigt til flere områder af byen. Artens valg af voksested viser, at den optræder på lysåbne steder med stor grad af forstyrrelse, som netop forekommer i byområder, og hvor konkurrencen fra andre plantearter er lav. Mine iagttagelser om valg af voksested understøttes af de verificerbare voksesteder for Mangestænglet Kærlighedsgræs indberettet til arter.dk, hvor de medsendte billeder viser følgende voksesteder: asfaltervne, mellem brosten og mellem kantsten (tabel 1).

En medvirkende årsag til, at Mangestænglet Kærlighedsgræs er overset, er dels, at den vokser på steder, hvor botanisering er mindre hyppig, dels at den først sætter blomsterstande midt på sommeren og fremover (jf. tabel 1), og dels at den er ret anonym af udseende og derfor let at overse, da den har en habituel lighed med Udspærret Annelgræs (*Puccinellia distans*). At den har en god spredningsevne, viser sig gennem dens globale udbredelse.

Tabel 1. De 16 indberettede fund af Mangestænglet Kærlighedsgræs med oplysning om finder, by, dato med klokkeslæt for at godtgøre forskellige findesteder og voksested samt link til arter.dk.

The sixteen records of E. multicaulis on the Danish homepage arter.dk with the name of the finder, the city, date, time, and habitat.

Finder	By	Dato	Voksested	Link
Aske Kaiser-Nielsen	Vejle	27-08-2024 kl. 9:12	Flisekant	Mangestænglet kærlighedsgræs - Eragrostis multicaulis - Fund #840037 - Arter
Dan Hua Wang	Nyborg	21-07-2024 kl. 12:05	Mellem brosten	Mangestænglet kærlighedsgræs - Eragrostis multicaulis - Fund #777087 - Arter
Dan Hua Wang	Nyborg	21-07-2024 kl. 13:23	Mellem brosten	Mangestænglet kærlighedsgræs - Eragrostis multicaulis - Fund #777281 - Arter
Dan Hua Wang	Odense	21-07-2024 kl. 20:49	Mellem kantsten	Mangestænglet kærlighedsgræs - Eragrostis multicaulis - Fund #778283 - Arter
Dan Hua Wang	Ribe	23-07-2024 kl. 10:28	Mellem brosten	Mangestænglet kærlighedsgræs - Eragrostis multicaulis - Fund #780619 - Arter
Dan Hua Wang	København	15-08-2024 kl. 20:15	Asfaltervne	Mangestænglet kærlighedsgræs - Eragrostis multicaulis - Fund #822605 - Arter
Dan Hua Wang	Søborg	13-08-2025 kl. 8:14	Asfaltervne	Mangestænglet kærlighedsgræs - Eragrostis multicaulis - Fund #1354877 - Arter
Jens Søgaard Hansen	Frederiksberg	01-08-2025 kl. 16:22	Rendesten	Mangestænglet kærlighedsgræs - Eragrostis multicaulis - Fund #1325235 - Arter
Mogens Thornberg	København	18-08-2022 kl. 16:25	Mellem brosten	Mangestænglet kærlighedsgræs - Eragrostis multicaulis - Fund #188494 - Arter
Mogens Thornberg	København	10-11-2023 kl. 13:56	Ikke oplyst	Mangestænglet kærlighedsgræs - Eragrostis multicaulis - Fund #478122 - Arter
Mogens Thornberg	Helsingør	16-11-2024 kl. 17:30	Ikke oplyst	Fundsøgning - Arter
Morten Kofoed-Hansen	København	27-10-2023 kl. 13:52	Mellem brosten	Mangestænglet kærlighedsgræs - Eragrostis multicaulis - Fund #472310 - Arter
Morten Kofoed-Hansen & Dan Hua Wang	København	18-08-2024	Mellem brosten	Mangestænglet kærlighedsgræs - Eragrostis multicaulis - Fund #826578 - Arter
Morten Kofoed-Hansen	Vium	28-07-2025 kl. 10:49	Mellem brosten	Mangestænglet kærlighedsgræs - Eragrostis multicaulis - Fund #1311906 - Arter
Per Rasmussen	Nyborg	28-08-2025 kl. 12:10	Mellem brosten	Mangestænglet kærlighedsgræs - Eragrostis multicaulis - Fund #1390193 - Arter
Per Rasmussen	Nyborg	28-08-2025 kl. 12:22	Asfaltervne	Mangestænglet kærlighedsgræs - Eragrostis multicaulis - Fund #1390221 - Arter

Figur 3. Mange planter af Mangestænglet Kærlighedsgræs i mellemrum mellem kantsten og asfaltbælgning på cykelsti samt i asfaltsprække. Moesbakken i Rønde. Foto: P. Wind 02-09-2025.

Many plants of E. multicaulis growing between the curbstones and the paved cycle path and in cracks of the pavement.

Global udbredelse

Ifølge hjemmesiden 'Plants Of the World Online' strækker dens naturlige udbredelse sig fra Kaukasus, Himalaya og Indien over Sydøstasien til dele af Indonesien i sydøst og til Central- og Østkina, Korea, Japan, Sakhalin til Kamtjatka i nordøst. Den er introduceret til det meste af fastlands Europa, Nord- og Sydamerika, Algeriet og Madagaskar. Ifølge GBIF (Global Biodiversity Information Facility: <https://www.gbif.org/>) er den også blevet registreret i Vancouverområdet i Canada, på New Zealands Nordø og Chatham Island øst for New Zealand.

Ifølge den polske hjemmeside 'Gatunki obce w Polsce (red. Fremmede arter i Polen)' blev Mangestænglet Kærlighedsgræs indført til botaniske haver i Polen i 1879. Den findes fortsat i botaniske haver i Krakow, Warszawa og Wrocław, hvorfra den siden har spredt sig til havernes grusstier og belægningssten og til deres nære om-

givelser, mens dens spredning til Krakows bycentrum er bemærkelsesværdig (Galera & Sudnik-Wójcikowska 2010).

I Belgien er det blevet fastslået, at den siden introduktionen i begyndelsen af 1990'erne har spredt sig betydeligt efter 2011 langs vejsider, hvor den især slår rødder i sprækker i belægningen (Verloove 2025).

KONKLUSION

Her er tale om en græsart, der er dårligt kendt af de fleste botanisk interesserede. Det gør, at Mangestænglet Kærlighedsgræs er overset og vil formodentlig med det udbredelsesmønster den har på arter.dk (tabel 1) blive fundet i flere byområder. Faktum er, at der på 13 år er indberettet 16 fund af den, og at den optræder talrigt i Rønde. Om der er tale om en kraftig spredning af arten på få år, eller om der er tale om ukendskab og dermed oversethed, kan denne lille undersøgelse ikke give svar på.

Men som det indledningsvist er dokumenteret, kan planter sprede sig hurtigt, når de rette betingelser er til stede.

TAK

En stor tak til den anonyme, eksterne fagbedømmer og for gode redaktionelle kommentarer, der har styrket artiklens budskab.

LITTERATUR

- Cope T & Gray A (2009) Grasses of the British Isles. B.S.B.I Handbook No. 13. The Botanical Society of the British Isles. Dorchester.
- Galera H & Sudnik-Wójcikowska B (2010) Central European botanic garden as centers of dispersal of alien plants. Acta Societatis Botanicorum Poloniae 79: 147-156. DOI: 10.5586/asbp.2010.020.
- Hartvig P & Vestergaard P (2015) Atlas Flora Danica. 3 bind. Gyldendal. København.
- Pedersen A (1957-58) Planter, der tager toget. Overraskende resultater af et botanisk detektivarbejde. Vor Viden nr. 12 hæfte 220.
- Schou JC, Wind P & Lægaard S (2014) Danmarks græsser (2. Udgave). BFN's forlag. Nors.

Netbaserede kilder

- Arter.dk - Fundsøgning - Arter opdateret 13. oktober 2025.
- Christiansen HG (2024) Planten kom med toget. Sjællandske Nyheder opdateret 25. maj 2024. <https://www.sn.dk/art6020405/danmark/planten-kom-med-toget/>
- Gatunki obce w Polsce - Alien species in Poland. <https://www.iop.krakow.pl/ias>
- Plants Of the World Online (POWO) - <https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:401335-1>
- Verloove F. (2025) *Eragrostis multicaulis*. On: Manual of the Alien Plants of Belgium. Botanic Garden Meise, Belgium. At: alienplantsbelgium.be, accessed 13/10/2025.